

Plantage Middenlaan 14-I
1018 DDT Amsterdam
Telefoon : (vrijdags 9-13 uur): 020 7525190
Emailadres : noaramsterdam@hotmail.com
Bankrekening: 4963505

Aan het gemeentebestuur van Amsterdam
t.a.v. wethouder Eric van der Burg
Gemeentehuis Amsterdam

Amsterdam, 9 januari 2012

Geacht gemeentebestuur,

Met waardering hebben wij kennisgenomen van het 'Concept WMO-beleidsplan 2012 – 2016'. Het is een gedegen rapport. Wij komen met enige suggesties, maar ook met kritiek in de hoop dat u daarmee bij het opstellen van de definitieve versie rekening wilt houden.

Algemene opmerkingen.

Wij hebben begrip voor de moeilijke situatie waarin u en de bestuurders van de stadsdelen zich bevinden. Enerzijds hevelt het Rijk taken naar u over zonder er voldoende financieringsmogelijkheden bij te voegen, en is er door de crisis ook om andere redenen financieel weinig ruimte. Anderzijds legt de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) u op er voor te zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren en meedoen in de samenleving. Wij komen hieronder (in punt 2) nog terug op de nadere omschrijving van die opdracht.

Wij hebben waardering voor de wijze waarop u de burgers op 6 december 2011 de gelegenheid gaf om te reageren op uw concept. Daarbij tekenen wij wel aan dat een groot aantal maatschappelijke organisaties aan de discussie rond de voorstudie: 'Gedeelde zorg, gedeelde verantwoordelijkheid' van april 2011 heeft mogen meedoen, maar dat de Amsterdamse ouderenorganisaties, ondanks een gezamenlijk verzoek daartoe, niet gehoord zijn. U gaf op 6 december aan, dat u voornemens bent het contact met de ouderenorganisaties te versterken en wij verwachten een uitnodiging van u.

1. Het beleidsplan 2012-2016 en de Amsterdamse visie (hoofdstuk 2)

Wij stellen het op prijs dat u in dit beleidsplan de taken die op stadsdeelniveau worden uitgevoerd meeneemt. Voor alle Amsterdammers die tot de drie kwetsbare groepen behoren (bladz. 8, punt 3) geldt voor de hele gemeente dus dezelfde visie op maatschappelijke ondersteuning.

Met de in 6 punten ingedeelde basisprincipes kunnen wij grotendeels instemmen. De vraag is echter of de werkelijkheid wel in overeenstemming is te brengen met deze visie. Het zou inderdaad mooi zijn als Amsterdammers verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leefpatroon en levenswijze en daarmee door hun eigen keuzes de kans op ziekte of sociaal isolement verminderen. Maar helaas is de levensloop van een mens niet altijd 'maakbaar'.

Als voorbeeld nemen wij uw stelling dat men tijdig zou moeten anticiperen op het ouder worden door maatregelen te nemen in en om het huis. Wij constateren dat velen die op een etagewoning in de sociale sector wonen, evenals trouwens velen in een bescheiden koopwoning, inderdaad op het ouder worden hebben geanticipeerd door zich tijdig als woningzoekende in te schrijven. Zo hoopten zij, na een jarenlange wachttijd en tegen de tijd dat het traplopen hen te zwaar zou worden, in aanmerking te komen voor een geschikte ouderenwoning in de *eigen buurt*. Tragisch genoeg wordt dat systeem nu afgeschaft. Dat betekent dat velen van hen zullen moeten verhuizen naar veraf gelegen stadsdelen, of zelfs naar gemeenten in de regio. En dat heeft doorgaans weer negatieve gevolgen voor hun mogelijkheden om, zoals in uw nota voortdurend wordt verondersteld, een beroep te doen op sociale netwerken van familie, vrienden en buurtgenoten.

Kortom, de nadruk die in uw nota wordt gelegd op het 'nemen van eigen verantwoordelijkheid' is lang niet altijd redelijk. Bij veel ouderen, en waarschijnlijk ook bij anderen die tot de kwetsbare groepen (zie punt 3) gerekend worden, leidt deze invalshoek ('eigen kracht', 'het vinden van eigen oplossingen') dan ook tot scepsis, zoal niet tot gevoelens van wanhoop en woede over het door u voorgestane beleid. Onze suggestie is dan ook om minder de nadruk te leggen op uw algemeen uitgangspunt ('Amsterdammers zijn zelf verantwoordelijk') en daarentegen meer te benadrukken dat de Wet Maatschappelijke Ondersteuning er in de eerste plaats is voor hen die niet geheel zelfstandig kunnen functioneren. De zin 'Uitgangspunt is de verantwoordelijke Amsterdammer die zelf de regie voert over zijn eigen leven en een gemeente die dit stimuleert' zou wellicht niet zo centraal in de kop van het hoofdstuk moeten staan.

Het commentaar op dit hoofdstuk afsluitend merken wij nog op dat wij wèl zeer tevreden zijn over de beschrijving van 'de kwetsbare groepen die prioriteit krijgen'. Het idee dat u geen oog zou hebben voor de duizenden ouderen die niet meer (geheel) voor zich zelf kunnen zorgen, is hiermee weggenomen. Onze suggestie is om nu ook

prioriteit te geven aan het opstellen van een 'ouderennota'. Het uitspreken van een voornemen om (samen met ons) een nota te schrijven over de situatie van ouderen (gezondheid, mobiliteit, koopkracht, huisvesting, deelname aan welzijnsvoorzieningen en kunst en cultuur) zouden wij erg op prijs stellen.

2. Tien ontwikkelingen en trends (hoofdstuk 3)

Zo mogelijk nog meer dan elders wordt bij lezing van hoofdstuk 3 van uw nota duidelijk hoe ernstig de situatie is. Uit het WMO-budget gaat u fors mee betalen aan taken die over komen uit de AWBZ (langdurige zorg en de zorg voor zwakbegaafden). Wij vragen ons af, of u dit zou moeten doen.

Toen de WMO in wording was en de raadsverkiezingen van maart 2006 naderden, hebben kandidaten van alle partijen, onder aanvoering van de VVD'er Eric van der Burg, op een bijeenkomst van de gezamenlijke ouderenorganisaties verklaard dat ook na invoering van de WMO de maatschappelijke ondersteuning van, onder anderen, kwetsbare ouderen gegarandeerd werd. Mocht in de toekomst het WMO-budget tekort schieten, dan zou er uit de algemene middelen het nodige worden aangevuld.

Het omgekeerde gebeurde echter. Het WMO-budget had overschotten, die naar de algemene middelen werden overgeheveld. Pas sinds kort is de situatie die in 2006 gevreesd werd werkelijkheid geworden.

Wij hebben twee suggesties:

- De WMO-taken worden budgettechnisch gescheiden in de eigenlijke WMO-taken en in die van de AWBZ. Het budget van AWBZ-activiteiten zou zodoende bij de algemene middelen worden ondergebracht.
- Datgene wat indertijd als overschot naar de algemene middelen is overgeboekt terugstorten.

De eerste mogelijkheid heeft onze voorkeur. Maar hoe dan ook: wij vinden dat belofte schuld maakt. De zorg voor kwetsbare Amsterdammers mag u niet verwaarlozen.

Wij staan voorts kritisch tegenover uw opmerking dat 'de raakvlakken van de olympische ambitie met de WMO-doelstellingen evident zijn'. Onze suggestie is: schrap punt 4. Voor hen die tot de prioriteitendoelgroepen behoren is, uitzonderingen daargelaten, het meedoen aan topsportbeoefening te hoog gegrepen. Het geld dat Amsterdam uittrekt voor de olympische ambitie zou u beter voor culturele zaken kunnen inzetten. Kan bijvoorbeeld voor ouderen het lidmaatschap van de Openbare Bibliotheken weer gratis worden?

Voor ouderen (en anderen) is participeren in de samenleving naast of wellicht in de eerste plaats meedoen aan programma's die inspiratie geven. Na herhaald lezen van punt 9 in combinatie met wat onder het tussenkopje 'Gemeente verantwoordelijk voor

begeleiding' in punt 1 gesteld wordt, vrezen wij dat u in de toekomst kwetsbare ouderen een welzijnsvoorziening/dagopvang wilt aanbieden samen met mensen die voorheen AWBZ-begeleiding kregen. Wij denken dat het op één hoop vegen van groepen met zeer uiteenlopende beperkingen en mogelijkheden geen succes zal worden.

Trouwens de WMO geeft u in artikel 3 (punt 4) die ruimte niet. Daarin staat onder meer: 'De gemeenteraad stelt een of meer plannen vast die richting geven aan de door de gemeente te nemen beslissingen betreffende maatschappelijke ondersteuning. In het plan wordt in ieder geval aangegeven: (...) welke maatregelen de gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders nemen om voor degene aan wie maatschappelijke ondersteuning (...) wordt verleend, keuzevrijheid te bieden met betrekking tot de activiteiten van maatschappelijke ondersteuning'. Kortom, wij verzoeken u om over punt 9 (en gedeeltelijk punt 1) een heldere koers uit te zetten waarbij de *keuzevrijheid* zoals de wet die stelt wordt gevolgd.

Ten slotte melden wij dat we bij punt 6 tot onze verbazing gelezen hebben dat er een sterke WMO-adviesraad bestaat en een goed functionerende vereniging Cliënten Belang Amsterdam. Wij hebben daarop kritiek. Het is voor ons de vraag of u de in artikel 11 en 12 van de WMO genoemde inspraakregelingen in de geest van de wet uitvoert.

3.Vijf programma's (hoofdstuk 4)

De uitwerking van het voorgestane beleid heeft in het algemeen onze instemming mits u datgene wat wij in het voorgaande hebben opgemerkt alsnog opneemt in de programma's. Wij benadrukken hier onze twijfels t.a.v. 'Welzijn nieuwe stijl'. Voor ouderen verdwijnen in de stadsdelen een zorgwekkend aantal ontmoetingsplaatsen, culturele 'clubactiviteiten' en ook andere inspirerende vaak niet aan een stadsdeel gebonden programma's. Bovendien worden de aanbieders door een karig subsidiebeleid gedwongen tot het invoeren van te hoge toegangsprijzen. Te vrezen valt, dat met name oudere minima's, die toch al met een krimpende koopkracht te maken hebben, afhaken.

De activerende ondersteuning die in uw nota centraal staat is volgens ons voor veel ouderen niet aantrekkelijk. Wij missen het voornemen om bestaande, en ook nieuwe, door ouderen zelf georganiseerde activiteiten, zodanig te faciliteren dat de continuïteit gewaarborgd is. Van belang is bovendien dat ouderen met een laag inkomen daarbij geen drempels ondervinden. Kortom bij 4.1 maken wij bezwaar tegen de laatste twee programmapunten. We zijn uiteraard niet tegen sportactiviteiten, voorlichting rond gezondheidsaspecten et cetera, maar het plan is sterk sturend. Wij betwijfelen of het

door u geschetste aanbod van welzijnsactiviteiten aansluit bij de vraag van ouderen. Wij verzoeken u de in de wet voorgeschreven keuzevrijheid in acht te nemen.

Dit laatste geldt ook voor datgene wat gesteld wordt boven 'persoonsgebonden budgetten'. In de wet zou volgens u niet staan 'hoe' de ondersteuning (aan burgers) bij het deelnemen aan de samenleving er uit moet zien. Alleen het resultaat zou tellen. Wij zien dat anders. Nogmaals: de wet dringt juist aan op *keuzevrijheid* van de kwetsbare burger.

Wat betreft de individuele WMO-voorzieningen constateren wij dat de daaraan gekoppelde bezuinigingen vooral de hoogbejaarde ouderen treffen. Zij zijn zwaar oververtegenwoordigd in de desbetreffende klantengroep. Bij de hulp in het huishouden treft u door een algemene vermindering van de ondersteuning toe te passen het meest diegene die in de eerdere regeling toch al karig van hulp werd voorzien: de alleenwonende oudere.

De verhoging van de leeftijd van (65 naar 75 jaar) waarop men zonder medische indicatie gebruik kan maken van het Aanvullend Openbaar Vervoer, treft vooral diegenen die daarop door een tijdelijke verslechtering van hun gezondheid (hoestbuien, gebroken ledematen) zijn aangewezen. Nu hebben zij de mogelijkheid om dan gebruik te maken van het AOV. Straks zijn zij aangewezen op dure taxivoorzieningen, of staan ze bij een onbeschermd tram- of bushalte in de kou. Ook bij gladheid zal de zorgverzekeraar deze bezuiniging betreuren. Wij dringen er bij u op aan de oude regeling te handhaven. De meeste ouderen tussen de 65 en 75 jaar die met het AOV reizen doen dat nood gedwongen. Zij zullen nu een indicatie aanvragen en toegewezen krijgen. De categorie die dat vanwege tijdelijke gezondheidsproblemen niet kan doen, valt echter tussen de wal en het schip, terwijl ook zij zouden moeten worden aangemoedigd om zonder risico's of zonder hoge (eigen) kosten te participeren.

Wij zijn zeer tevreden over het voornemen om de regeling betreffende het persoonsgebonden budget voor de WMO-voorzieningen te handhaven.

Bij 4.3 valt ons echter op (en tegen) dat het eerder zo enthousiast begonnen programma rond de woonservicewijken facultatief dreigt te worden. Zonder financiële steun zullen de stadsdelen op dit terrein een pas op de plaats maken. De ouderen die juist door deze opzet (van WIBO's rond een servicecentrum) hoopten een redelijke kans te maken op een dergelijke passende woningen komen er bekaaid af.

Bij 4.4 hebben wij geen opmerkingen en bij 4.5 zijn wij verheugd, dat de mishandeling van ouderen achter de voordeur, en naar wij hopen ook in ziekenhuizen en verpleeg- en verzorgingshuizen, de nodige aandacht gaat krijgen. Opvallend is, dat over het bestrijden van verwaarlozing van ouderen niet wordt gerept, terwijl dit risico bij het toenemen van de taken die mantelzorgers en andere vrijwilligers geacht worden te doen, als maar groter wordt. Trouwens: formeel is verwaarlozing een onderdeel van het programma tegen mishandeling achter de voordeur. .

4. Laatste opmerking.

Wij waarderen uw inzet. Maar uw toonzetting is soms niet realistisch en daardoor versluisend. We missen in uw nota een overzicht van wat er in Amsterdam verslechtert door de bezuinigingen. Welke WMO-taken en voorzieningen in de stad en in de stadsdelen verdwijnen er? Zo'n lijst zou ook duidelijkheid moeten verschaffen over de prijsverhogingen van welzijnsactiviteiten en hoe vaak er sprake is van verhoging van eigen bijdragen. Wij verzoeken u om aan de definitieve versie van het Beleidsplan 2012 – 2016, die in april 2012 in de gemeenteraad wordt behandeld, een bijlage met deze gegevens toe te voegen.

Hoogachtend, namens het dagelijks bestuur van NOAR,

Saar Boerlage (secretaris)